

RIMSKI TRST - FAI 2009/2010

Na sliki nekateri vodiči iz V. v.g. pred rimskim gledališčem

FAI in vodiči "vajenci"

Sprehod po Trstu, ki smo ga novembra 2009 ponudili dijakom našega liceja, marca 2010 pa še širši javnosti, je organiziralo združenje FAI (Fondo Ambiente Italiano). Ta fundacija že več let prireja podobne pobude, ki imajo za cilj oživljanje kulturne dediščine. Posebnost teh pobud je, da s pomočjo profesorjev - mentorjev za cicerone usposablajo dijake. Eden izmed glavnih ciljev je namreč tudi ta, da se mladi zavejo vloge posameznika pri ohranjanju kulturne dediščine. Dijaki, ki so si pridobili naslov vodičev "vajencev" in ob zaključku pobude prejeli tudi diplomo, so tako med sošolci kot med srednješolci in odraslimi, ki so jim prisluhnili, poželi veliko odobravanje.

Slika s slovesnosti podeljevanja diplom: pobude so se udeležile številne tržaške šole (diplome je podelila predsednica Pokrajine Trst ga. Maria Teresa Bassa Poropat).

V nadaljevanju posredujemo obnovo njihove predstavitve z željo, da bi bil njihov in naš trud tudi tistim, ki nas niso mogli poslušati, v korist in v spodbudo, da si ogledajo bogato kulturno dediščino našega mesta, katerega korenike segajo globoko v preteklost.

Nekatere vodičke iz I. klasičnega liceja, v ozadju simbol FAI

Itinerarij

Preden smo se podali po stopinjah Tržačanov, ki so se po našem mestu sprehajali v togah, so dijaki prisotnim nakazali načrtovani itinerarij: prvi postanek je bil predviden v muzeju (*Antiquario*) v Ulici Donota, sledil naj bi ogled ostankov starorimskega obzidja in Rihardovega slavoloka; krožna pot mimo štiristebrnega spomenika (*monumento tetrastilo*) pa naj bi cicerone in poslušalce naposled privedla zopet do rimskega gledališča, kjer se je ogled začel.

Še zadnje priprave pred “profesionalnim nastopom”

Geografska lega

Razvoj našega mesta v antiki lahko razumemo le, če upoštevamo geografsko lego, ki jo zaseda, in njen pomen, ki izjaha iz prazgodovinskih časov.

Trst leži na dveh pomembnih geografskih oseh: prva združuje Alpe in Balkan, druga povezuje porečje Donave in Sredozemlje. Ne preseneča nas torej, da so se tod vile trgovske poti že v prazgodovini. Najznamenitejša je jantarska pot, po kateri so trgovci, poleg drugega blaga, od obal Baltskega morja do Jadrana dovažali dragoceno okamenelo smolo. En odcep te poti se je v protozgodovinskem času zaključeval pri izviru Timave. Rimljani so te že utečene poti izkoristili v svoj prid in po načrtanih trasah zgradili slovite ceste.

V naših krajih sta v rimski dobi pomembni dve cesti: *via Flavia* je vodila proti jugu v Istro (npr. proti Puli - *Pola*), *via Postumia* v današnjo Slovenijo (v smeri Hrušica - *Ad pirum*, Vrhnika - *Nauportum*, Ljubljana - *Emona*).

Geografska lega Trsta je bila nedvomno strateško zanimiva tudi v rimski dobi, vendar je treba upoštevati, da je bila za Rimljane na tem območju pomembnejša takrat izjemno cvetoča kolonija Akvileja (*Aquileia*, Oglej), ki je veljala za referenčni trgovski center in je imela opremljeno in zelo aktivno пристanišče. Na podlagi arheoloških najdb vsekakor vemo, da se je v Trst stekalo blago iz vsega Sredozemlja, in to tudi v kasnejših, kriznih obdobjih.

Geografski izgled Trsta je pester; opazimo lahko tri pasove: obmorskega ravninskega, ki so ga ustvarile naplavine, nad njim gričevnatega iz peščenjaka in naposled kraško planoto.

Muzej (antiquario) v Ulici Donota *1. arheologija*

Obisk muzeja v Ulici Donota nam je nudil priložnost, da se zamislimo nad vlogo arheologije in metodami raziskovanja, ki so značilni za to pomožno zgodovinsko vedo.

Zlasti v zadnjih tridesetih letih so arheološka izkopavanja prinesla na dan dragocena pričevanja o rimski prisotnosti v Trstu. Doprinos arheologov je še toliko bolj dragocen, ker se antični zgodovinarji niso zaustavljali pri opisu tega malega, za rimsko zgodovino skoraj obrobnegega mesta; zato se ne moremo sklicevati na literarne pisne vire, ki bi nam lahko odkrili tržaško preteklost. Ta nam je znana skoraj izključno iz epigrafskih napisov, v prvi vrsti nagrobnih, in iz materialnih virov.

Ko delavci pri kopanju jarkov za komunalno infrastrukturo naletijo na ostanke iz preteklosti, obvestijo spomeniško varstvo, ki mora odločiti, kako postopati. Če najdišče nima posebne vrednosti, ga natančno poslikajo in zakrijejo; če pa ga je vredno ohraniti in ponuditi v ogled, se mu arheologi, pa tudi restavratorji in konservatorji, podrobno in potrpežljivo posvetijo. Delo arheologov je namreč zahtevno in zapleteno, kajti tla, po katerih so stopali prvi Tržčani in za njimi Rimljani, je prekrilo več slojev zemlje in grušč, kar je posledica tako človeških posegov kot naravnih geografskih procesov (npr. usadov, podorov ipd.). Naloga arheologa je, da analizira, določi in označi posamezne stratigrafske plasti, ki se prekrivajo in nemalokdaj tudi sekajo in križajo. Pri določanju datacije posameznih plasti si pomagajo zlasti s keramičnimi izdelki, ki so se sčasom spreminjali, kot še danes vsakdanji predmeti spreminjajo podobo pod vplivom duha dobe ali modnih muh.

Primer stratigrafskih plasti

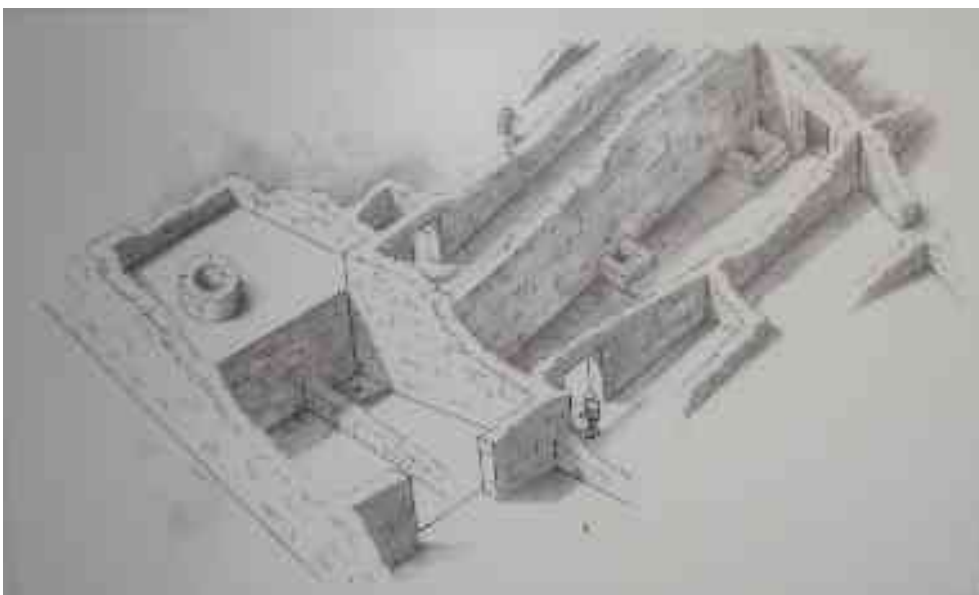
2. muzej: od rimske domus do grobišča

Najdišče iz Ulice Donota je navidezno nepregledno, ker je izkopavanje potekalo v skladu z že omenjenimi znanstvenimi metodami, ki predvidevajo analizo stratigrafskih plasti in razkrivajo njihovo zapletenost. Že ob vhodu opazimo zgovoren primer tovrstne raziskovalne metode: kamnita nagrobna struktura se naslanja na zid - očitno je bil ta že poškodovan ali neuporabljen, ko so tam nekoga pokopali. Ostanke so torej iz dveh dob: zid je starejši, grob pa je nastal kasneje. Zid verjetno pripada stavbi iz I. stol. po Kr. in je zgrajen iz peščenjaka, ki so ga pridobivali na griču Sv. Justa. Kot je razvidno iz analize ostankov, je ta stavba doživela več faz razvoja ter ima zanimivo in zapleteno zgodovino.

Zid in grobnica

V prvi fazi je bila *domus*: razkošni stanovanjski objekt izven mestnega obzidja, nedaleč od gledališča. Sobe so bile velike in krasile do jih freske, katerih ostanke, skupaj z drugimi predmeti izvrstne izdelave, lastjo njenih gospodarjev, si lahko ogledamo v vitrinah ob vhodu v muzej. V hiši so imeli tudi vodnjak, ob katerem so se hladili v poletnih večerih (arheologi so v njem našli orehove lupine), in celo kopalnico s školjko in tekočo vodo. Znano je namreč, da so Rimljani sloveli kot izredno čisti ljudje. Kasneje so z dograjevanjem zidov bivalne prostore pomanjšali in v stavbi so se ukvarjali samo še z gospodarskimi posli: verjetno je šlo za majhno tovarno, morda pralnico ali strojarnico, v kateri so kožo predelovali v usnje. Iz te faze so se ohranili ostanki dveh jaškov. Stranišče se je kasneje zanašilo in spremenilo v odtočno gnojno jamo.

Rekonstrukcija rimske *domus*

Školjka v rimskem stranišču oziroma kar od nje ostaja ...

Tako so bile okrašene stene rimske hiše

Ko so lastniki zapustili tovarno, so ta prostor uporabili kot nekropolo oziroma pokopališče; to se je v skladu z rimsko zakonodajo iz higienskih razlogov nujno moralo nahajati izven mesta. Prva grobnica, iz 2. stol. po Kr., je bila razkošna, kar dokazuje, da je bil pokojnik (morda član rodbine, ki je prej imela v lasti *domus*) zelo bogat. Na sredini zamejene parcele se je nahajal okrašen štirikoten spomenik, kakršne poznamo iz Akvileje; obdajala ga je izdelana kamnita ograja, ki je konkretno ponazarjala simbolično razmejitev med svetom živih in kraljestvom mrtvih.

V času propadanja, ki je sledil, se je od 4. do 6. stol. nad spomenikom razrastla nekropola s številnimi, veliko manj razkošnimi pokopi, ki so si sledili kaotično, brez pravega reda. Iz dobe cesarja Konstantina (4. stol.) se je ohranilo približno petdeset otroških lobanij, ki jih ločujejo plasti apna: očitno so ti otroci pomrli med epidemijo, ki je divjala v obdobju hude gospodarske in politične krize in ki je kosila žrtve zlasti med nedoraslimi, manj odpornimi prebivalci. Med temi

otroki izstopajo ostanki šest ali sedem let stare deklice (spol določamo na podlagi lobanjskih kosti), katere starši so bili tako revni, da niso imeli niti amfore, v katero naj bi jo vtaknili v skladu s pokopno tradicijo, pač pa so jo samo položili na veliko črepinjo; kot nekateri drugi otroci pa ima deklica na prsih mozaični kamenček, ki naj bi jo varno spremljal na poti v onostranstvo. Deklica ni bila kristjanka (v tej nekropoli ne beležimo krščanskih pokopov) in ni jasno, kaj naj bi pomenil ta grobni pridelek; ker pa je kamenček podoben kocki, bi lahko simboliziral igro usode, ki se ji morajo vsi smrtniki ukloniti.

Okostje rimske deklice

Kot že omenjeno, si lahko ob vhodu v muzej ogledamo predmete, ki so jih odkrili ne samo v *domus* oziroma v nekropoli, temveč tudi v rimski zgradbi na Trgu Barbacan in na bližnjih, terasasto se dvigajočih zemljiščih.

Tudi v Trstu so Rimljani na mizi pri obedu imeli lepo okrašene vaze

Muzej v Semeniški ulici (Via del Seminario)

1. ostanke poznorepublikanskega obzidja

V malem muzeju v Semeniški ulici si lahko ogledamo ostanke mestnega obzidja iz poznorepublikanske dobe. To ni imelo dolgega življenja, saj se je obdržalo približno do Avgustove dobe, nato pa je začelo propadati in kamenje je začelo polzeti navzdol, zato ga je bilo potrebno zadržati z nasipom. Očitno se je mesto razvijalo z veliko naglico in obzidje je ob njegovi hitri ekspanziji izgubilo svojo obrambno vlogo. Kasneje so ga uporabili kot podzidje oziroma temelje za nove izgradnje, saj so tu našli ostanke stiskalnice za olive.

Razlaga pred obzidjem (muzej je za obiskovalce odprt samo ob posebnih priložnostih)

Za Rimljane obzidje ni imelo le obrambni, pač pa morda še pomembnejši simbolični ali celo čarobni pomen: njegov potek so načrtali z arhaičnim bronastim plugom ob prisotnosti svečnikov in avgurjev - vedeževalcev. Obzidje je ločevalo mesto od pogosto napadalnega in nevarnega zaledja, meščane od sovražnikov, dobro od zla. Romul, ustanovitelj Rima, je celo brata Rema kaznoval s smrtjo, ko ga je ta izzival, tako da je preskočil brazdo, kjer naj bi se dvigovalo obzidje. Naselbina brez obzidja pravzaprav ni bila niti pravo mesto, pač pa samo vas - *pagus*.

2. ob starorimskem obzidju: še nekaj utrinkov o zgodovinskih dogodkih, ki so zaznamovali najstarejše obdobje našega mesta

Rimljani v glavnem niso ustvarjali novih naselbin iz nič: raje so se okoristili z naselji, s katerimi so bili že stkali trgovske vezi in ki so jim bila v pomoč pri zaščiti novozasedenega območja ali pri nadaljnji ekspanziji. Povedano nedvomno velja tudi za rimski *Tergeste*. Naselje je obstajalo že v predrimski dobi, kar dokazuje sam toponim, ki ga strokovnjaki skušajo razložiti kot spojitev indoevropske besede *terg* (= kraj, kjer se trguje; pomen je še danes razviden v večini slovanskih jezikov) in venetskega izraza *este*, ki je prisoten v imenih številnih italijanskih mest (Preneste, Este itd.).

Tržaško protozgodovinsko območje je bilo cvetoče v času med srednjo bronasto (ok. 1600 pr. Kr.) in železno dobo (ok. 400 pr. Kr.). Iz nepojasnjenih vzrokov so kasneje prebivalci zapustili številna višinska naselja ali kaštelirje; ohranilo se je le nekaj naselbin ob morju (npr. gradišče pri Korošcih v miljski občini, gradišče v Devinu itd.).

Tudi Trst je nastal kot višinsko naselje, in sicer na gričih Sv. Justa in Sv. Vida. Takrat se je morje zajedalo veliko globlje v Tržaški zaliv, segalo je namreč do Ulice Cavana (kjer so odkrili ostanke pristaniških objektov) in gledališča. Prvi zgodovinski vir, v grščini pišoči zgodovinar Strabon, Trst označi za *frúrion*, kar pomeni "utrjeno naselje", pravi pa mu tudi *kóme karniké*, to je "karnijska

vas” oziroma naselje keltskega plemena Karnov. Arheološke najdbe vsekakor ne izpričujejo keltske prisotnosti v naših krajih; najbližja najdišča se namreč nahajajo v Sloveniji.

Če po eni strani prisotnost Keltov v našem mestu ostaja zagonetka, lahko po drugi z gotovostjo trdimo, da je bilo sosed prvih Tržačanov bojevito pleme Histrov, proti katerim so Rimljani leta 220 pr. Kr. sprožili prvo izmed treh histrskih vojn, da bi zaščitili svoje zaveznike Venete (ti so jim namreč zvesto stali ob strani v boju proti Hanibalu). Morda so Rimljani prišli v stik s Trstom takrat. *Tergeste* je rimska kolonija vsekakor postal šele leta 52 pr. Kr., na pobudo slavnega vojskovodje Cezarja, ki je v letih 52-50 “prezimitil” (*hiemavit* - to je prebil zimo, ko se Rimljani niso bojevali) v naših krajih in “ustanovil” več naselbin. Vemo, da je v teh letih Trst napadlo bojevito ilirsko-keltsko ljudstvo Japodov in tedaj so morda majhno mestece zaščitili z obzidjem. Obzidje je popravil (ali nanovo postavil) omenjeni Oktavijan, poznejši cesar Avgust, v letih 33-32 pr. Kr. (mestni lapidarij hrani epigrafski napis, ki izpričuje njegovo vlogo pri grajenju obzidja). Da je bil njegov obstoj kratkotrajen, smo že omenili.

Trst je užival blagostanje v 1. in še do srede 2. stoletja po Kr. V tem obdobju sta živela mestna dobrotnika Kvint Petronij in Fabij Sever. Prvi je na koncu 1. stol. po Kr. postavil ali verjetneje prenovil gledališče. Drugi, ki je živel sredi 2. stol. po Kr., je v času cesarja Antonina Pija dosegel, da sta keltski ljudstvi Karnov in Katalov pridobili državljanske pravice, s tem pa sta pridobili tudi “pravico” do plačevanja davkov, denar pa se je stekal tudi v Trst, kjer so ga uporabili za gradnjo javnih stavb. Razkošno baziliko (javno dvorano za trgovske, verske in sodne namene) pa so Tržačani dobili že v 1. stol. po Kr., v času cesarja Klavdija, ki mu je bila olepšava italjskih mest še posebno pri srcu.

Sredi 2. stol. po Kr. so v Italijo vdrla Kvadi in Markomani, proti katerim se je boril cesar - filozof Mark Avrelij. Za Trst je bilo obdobja miru in blagostanja konec. V 4. stol. se je mesto ponovno obdalo z obzidjem, ki je po obsegu spominjalo na prvotno poznorepublikansko (rast mesta se je bila vsekakor ustavila že v prejšnjem stoletju). Trgovanje z Bližnjim vzhodom in s severno Afriko se je nadaljevalo, kot izpričujejo arheološki viri. Prav tako so se Tržačani šr naprej bavili z oljkarstvom, saj je stiskalnica za olive, ki so jo odkrili za Ulico Cavana, iz 6. oz. 7. stol.

V tem času nemirov se je v Trstu uveljavila prva krščanska skupnost. Paleokrščanska cerkev iz Ulice Madonna del Mare, ki se je prvotno nahajala izven mestnega obzidja, krasita dva talna mozaika iz časa med 4. in 5. stoletjem oziroma iz 6. stoletja. Novejši mozaik omenja imena dobrotnikov, ki so finančno podprli njegov nastanek. Med njimi srečamo osebo z nazivom *defensor ecclesiae* (“zaščitnik Cerkve”), ki pa ni bil duhovnik, pač pa državni uradnik, ki je v mestu predstavljal cesarjevo oblast. Kristjani so se bili torej v Trstu povsem uveljavili in igrali pri upravi mesta ključno vlogo.

Cikcakasto naprej do Rihardovega slavoloka

Rimska mesta sta na štiri dele delili dve glavni cesti: os, ki jo je tvoril *cardo*, je potekala od severa proti jugu, *decumanus* pa je mesto razpolovil od zahoda proti vzhodu.

Lega Trsta, ki se skoraj neposredno dviguje na pobočjih nad morjem, je to značilnost delno onemogočala; kljub temu pa lahko na sliki, ki ponazarja antični Trst, zasledimo dve osi, ki sta za to delitev značilni. Starejša cesta (*cardo*) vodi od Sv. Justa, kjer so bili bazilika, svetišče in forum (središče trgovskega in družbenega življenja ter prvotno jedro naselja) proti morju; druga, novejša os, sledi morski obali v smeri sever-vzhod in vodi mimo gledališča.

Rekonstrukcija rimskega Trsta

Sistem rimskih urbanih cest v obliki šahovnice, torej v smeri sever-jug oziroma vzhod-zahod je vsekakor razviden tudi iz poti, ki nas izpred muzeja v Semeniški ulici vodi do Rihardovega slavoloka: zavoji so zelo ostri, saj se ceste sekajo tako rekoč pravokotno.

Cardo ...

... in *decumanus*, ki se z njim križa.

Izvor imena spomenika, ki ga poznamo kot "Rihardov slavolok" (*Arco di Riccardo*), ni znan. Povsem legendaren je podatek, ki slavolok povezuje s Karlom Velikim ("*re Carlo*"), ki naj bi mu Tržačani ta spomenik posvetili, ko naj bi cesar dospel v naše mesto. Veliko verjetnejša je hipoteza, ki to ime povezuje s cestno osjo *cardo*; ni izključeno niti, da je spomenik dobil ime po neki srednjeveški magistraturi oziroma javni službi ("*ricario*"), ki je imela sedež v bližini spomenika. Rihardov slavolok je nedvomno edini rimski arhitekturni objekt, ki je bil viden in vsem znan tudi v najtemnejših letih tržaške zgodovine, čeprav so del le-tega kasneje vgradili v bližnjo stavbo (restavracijo). Z gotovostjo vemo tudi, da ne gre za mestna vrata: ostanki mestnih vrat, ki so se odpirala v republikanskem obzidju, se namreč nahajajo pod samo stavbo; ko je Rihardov slavolok nastal, v obdobju razcveta v drugi polovici 1. stol. po Kr., obzidje ni več imelo obrambne vloge. Pod njim je tekla cesta, ki je vodila od Sv. Justa proti morju (že omenjeni *cardo*). Spomenik je po vsej verjetnosti pomenil mejo med starejšim (gornjim, versko-upravnim) in novejšim (spodnjim, obmorskim) delom mesta.

Rihardov slavolok

Restavracija in profesorici, ki zavzeto poslušata dijake

V 4. stol. (sočasno z zadnjo fazo grobišča iz Ulice Donota) so Rihardov slavolok utrdili z obrambno strukturo, ki je danes še vidna nekaj metrov pod njim: postal je vrata v zgornji del mesta, kamor se je ljudstvo zatekalo pred napadalci v 4. in 5. stoletju.

Štiristebrni spomenik (Monumento tetrapilo)

Na koncu poti, ki je povezovala nabrežje z vzpetino Sv. Justa, v današnji Ulici dei Capitelli, se nahajajo delno prekriti ostanki štiristebrnega spomenika. Ta je nastal v 1. stol. po Kr. na pobudo očitno precej bogatega naročnika. Razviden je rastlinski reliefni okras, ki dokazuje prefinjeno eleganco spomenika. Danes med stebri opazimo zid, ki je spomenik presekal na dvoje in ga v obdobju politične nestabilnosti (4. stol.) spremenil v obrambni stolp. V notranjosti le-tega so arheologi odkrili ostanke kovaškega ognjišča.

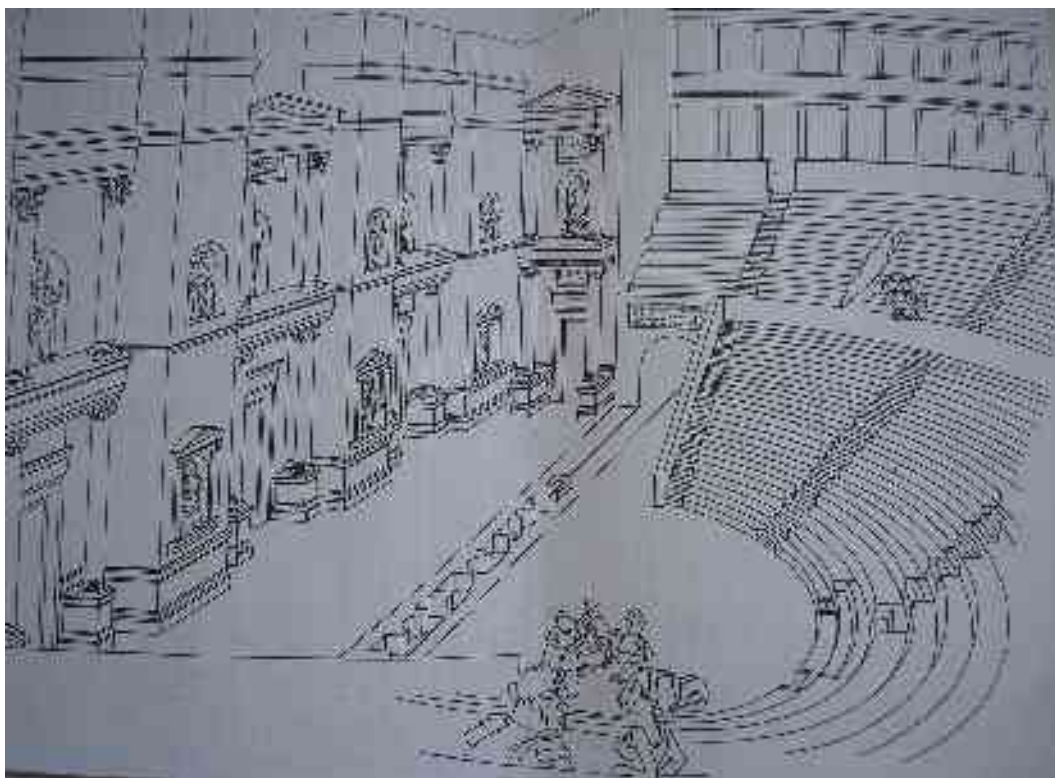
Rekonstrukcija štiristebrnega spomenika

Detajl reliefa

Rimsko gledališče

Prisotnost rimskega gledališča v Trstu je ostala dolgo prikrita, saj so na njem kaj kmalu zrastle hiše, ki so delno zbrisale celo njegov tloris. Na njegov obstoj je spominjalo ime četrti: *Rena Vecia* (prim. *arena*). Z izkopavanjem so začeli pozimi med leti 1937-1938, ob priliki 2000-letnice rojstva Oktavijana Avgusta. Fašistični režim je namreč želel obeležiti in poudariti rimsko oziroma romansko preteklost Trsta. Rekonstrukcija je potekala naglo in brez filološke natančnosti.

Tako so prisostvovali predstavam tržaški Rimljani

Po strukturi gledališče deloma posnema grško, saj je naslanja na pobočje griča, deloma pa temelji na zidovih, kar je značilno za rimsko arhitekturo. Umetniško najzanimivejši del gledališča je bila *skéné* (gr.) ali *scaena* (lat.), ki se žal ni ohranila; vidni so samo oporniki. Sestavljata jo *proscenium* ali sprednji del, kjer so nastopali igralci, in *scaenae frons* oziroma kulise ali ozadje, ki je bilo bogato okrašeno s kipi, nišami in stebri ter na katerem se je odpiralo troje vrat: dvoje stranskih in osrednja, najimenitnejša. Za odrsko stavbo so stali pomožni prostori za igralce, skladišča, garderobe. Sedeži v polkrožnih vrstah, ki se stopničasto dvigujejo, tvorijo prostor, ki se imenuje *koilon* (gr.) ali *cávea* (lat.). To na štiri segmente delijo prehodi (*cúnei* - "klini"). Predstavam je baje lahko sledilo okrog 6000 gledalcev. Prve vrste (*ima cavea*) so zasedali imenitni meščani, najvišji del je bil namenjen preprostemu ljudstvu (*summa cavea*). Med odrom in sedeži se širi polkrožna *orhéstra* (gr.) ali *aréna* (lat.). Pred pripeko in drugimi vremenskimi nevšečnostmi je gledalce ščitila ponjava, ki so jo naslonili na drogove; luknje, v katere so jih zatakneli, so vidne še danes. Gledalci so v gledališče prihajali po dveh glavnih vhodih, ki jim pravimo *párodoi* (gr.) ali *versúrae* (lat.), neposredno v areno; po stranskih vhodih (*vomitória*) pa so lahko dospeli direktno med sedeže.

Tloris gledališča in nasmejani vodički

Ker v Trstu ni bilo niti amfiteatra niti cirkusa, je verjetno, da so se v gledališču vse do 3. - 4. stol. vršile tudi gladiatorske igre. Gledališče se je v skladu z rimsko tradicijo nahajalo izven mesta, saj bi lahko v njem prišlo do izgredov, kot se še danes dogaja na nogometnih stadionih. Pogled na dogajanje na odru je še naknadno obogatilo morje, ki se je širilo tik za gledališčem.

Ciceroni in poslušalci smo smeli izjemoma stopiti v samo gledališče (na sliki je tudi ravnateljica Liceja F. Prešerna, prof. Loredna Guštin)

Ni znano, ali je Trst dobil gledališče istočasno s statusom kolonije in ali je obstajalo neko prvotno, leseno gledališče. Ker predstavlja eden izmed identificiranih kipov domnevno cesarja Nerona, obstaja hipoteza, da je gledališče obstajalo že sredi 1. stoletja pr. Kr. V tem primeru naj bi že omenjeni Kvint Petronij, ki ga kot evergeta ali dobrotnika povzdigujejo štirje ohranjeni epigrafski napisi, stavbo v letih 98-102 samo prenovil, ne pa zgradil. Ta slavni prednik Tržačanov je v času Julijske in zlasti Flavijske rodbine cesarjev opravil blestečo vojaško kariero (boril se je na primer v Jeruzalemu s Titom) ter naposled deloval kot cesarski upravitelj španskih provinc. Šele na stara leta se je povrnil v rodno mesto, ki ga je očitno dovolj ljubil, da ga je na lastne stroške obogatil z razkošnim gledališčem.

Mladi ciceroni z mentorico prof. Marto Ivašič

V SODELOVANJU S V. V.G. IN I. KL. LIC.
NAPISALA MENTORICA PROF. BARBARA ZLOBEC